

Válaszúton

2006. október

A Válaszúton Hagományőrző és Környezetvédő Alapítvány hírlevele

Lakossági fórum-sorozat!

Alapítványunk 2006. őszén lakossági fórumokat szervez Tiszagyendán és Tiszaroffon meghívott előadók részvételével. A soron következő lakossági fórumra **2006. október 13-án (pénteken) 17 órai kezdettel** kerül sor **Tiszaroffon, a Művelődési Házban** az alábbi témában:

Natura 2000 – a környező falvakban élő gazdák lehetőségei

A környezetvédelem új lehetőséget teremt a gazdák számára. Az Európai Unió kiemelten támogatja a tájhoz igazodó, nem élelmiszer jellegű termékek előállítását.

A védett és értékes területek megfelelő és a környezet védelméhez igazodó használata extra jövedelemhez juttatja a gazdákat, ha tudatában van a lehetőségeinek. Előadásunk e lehetőségeket taglalja.

Előadó: Tarlósi Béla – Közép-Tiszai Tájvédelmi Körzet örkerületi vezetője

A sorozat további témája:

Tervezett időpont és helyszín

Növényvédő szerek hatása a környezetre és az egészségre

2006. november 10.

Tiszagyenda, Művelődési Ház

**A fórumok helyéről és pontos időpontjáról szórólapon illetve plakátokon tájékozódhatnak.
Minden érdeklődőt szeretettel várunk!**

Beszámoló az első lakossági fórumról

Lakossági fórumorozatunk első előadását 2006. szeptember 15-én tartottuk, „Lehetőségek a Vásárhelyi-tervben” címmel. Egyik meghívott előadónk Dr. Kocsis László, a Magyar Nemzeti Múzeum tudományos főmunkatársa volt, aki *Régészeti munkálatok kezdetei a Tiszaroffi tározó építése nyomvonalán* címmel tartott mintegy egyórás, vetítéssel tarkított előadást arról, hogy hogyan zajlik a régészeti munka a víztározó területén, a talált leletek hová kerülnek, milyen értékes leleteket találtak és milyen hosszan fog tartani a munka.

Másik meghívottunk Balogh Péter, geográfus-kutatásvezető, a nagykorú Tisza Tájközpont Kht. ügyvezetője volt, aki *Árvízvédelem és/vagy (táj)gazdálkodás – Az ártéri gazdálkodás mint fenntartható árvízvédelem* alcímmel bemutatott egy másfajta gondolkodást arról, hogyan lenne hasznosítható a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztéseként elkészülő tározó. Az Alföld földrajzi-természeti adottságait vizsgálva, hangsúlyozta annak mozaikos szerkezetét, melyet kihasználva az eddig ismertnél jobban hasznosítható lenne a terület. Beszélt arról, hogy a napjainkban oly rettegett árvíznek elsődleges funkciója az alföldi csapadékhiány pótlása. Az ártéri gazdálkodás, más néven fokgazdálkodás „a folyó menti területek természetszerű, többhasznú (komplex) gazdálkodási-tájhasználati rendszere.” „Természetszerű”-ségen itt az előadó azt érti, hogy úgy vesz ki a Természetből, hogy nem fogyasztja el azt.

Aki a fórum végéig maradt, kérdésre válaszolva, Balogh Péter azt is elmondta, hogy a tározó nem állandóan víz alatt lévő terület lesz, hanem csak árvizek idején lesz vízzel borított, ellentétben az eddigi híresztelésekkel. A község nem várhat tehát egy második Abádszalókot a tározó megépítésétől, sokkal inkább az ésszerű, természetközeli hasznosításon, a fenntartható jövőn kellene gondolkoznia.

Zubor Kata

Búcsú

Ma már sajnos nem készülünk rá úgy, ahogy régebben. Kislány voltam még, amikor a nagymamám a búcsú előtti héten süteményeket sütött, az első kacsák ekkorra híztak meg, túl voltunk az őszi nagytakarításon. Készültünk. Úgy a tetteinkkel, mint ahogy lélekben is. Vendégeket vártunk, régen nem látott rokonok népesítették be a kicsiny házat. Akkor még tudtunk ünnepelni.

Mi gyerekek a búcsút elsősorban a vásári forgataghoz kapcsoltuk, egész nyáron arról suttogtunk az unokatestvérekkel, ki, mire költi majd nehezen összekuporgatott fillérjeit. Felnőtt fejjel tudtam meg, mi is a búcsú, amit falunkban évről-évre tartunk. Nem a vásár a lényege, nem is a nyártól búcsúzunk.

A katolikus egyház ünnepe ez: védőszentjét ünnepli az egyház, és ezzel együtt a falu is. Nem véletlen tehát, hogy Tiszagyendán épp szeptember utolsó vasárnapjára, Szent Mihály ünnepéhez (templomunk védőszentjének névünnepehez) közeli időpontra esik.

Mindszent hava - Október

Ferenc napja – október 4. – a katolikus egyház e napon ünnepli Assisi Szent Ferencet, aki a középkor egyik legnagyobb szentje volt. Személye a földi javakról való lemondás, a szeretet és az egyszerűség jelképe. Sok helyen a szüret kezdőnapja.

Vendel napja – október 20. – Szent Vendel a jószágartató gazdák és a pásztorok védőszentje. E napon gyakori volt, hogy Vendel-kápolnát és Vendel-szobrot emeltek, amelyeket körmenettel tisztelték meg. E körmenetekkel kérték Szent Vendel közbenjárását az állatok védelmére. Ha állatvész pusztított ebben az időszakban, azt mondták: „Viszi Vendel az állatot.” Vendel napja az állatoknak is ünnep volt: e napon nem dolgoztatták őket.

Dömötör napja – október 26. – Vendel-napjához hasonlóan szintén őszi pásztorünnep volt, főleg a keleti országrészben volt Dömötör a pásztorok védőszentje. Október 26-át ezért gyakran juhászújévnek is nevezték, mivel ekkor számoltak el a juhászok a gazdáikkal. A juhászok ezt követően nem ritkán egyhetes mulatozásba kezdtek, ezt juhászbálnak, dömötörözésnek is nevezték. Mivel egy hétig is eltartott olykor, dömötörhétnek is nevezték.

A századfordulótól kezdődően a Vendel- és Dömötör-napi ünnepek sokat veszítettek jelentőségükből, helyüket egyre inkább a Szent Mihály napi ünnepek vették át.

GYEREKSAROK

Mottó: „Légy vidám, de énekelni engedd a madarakat, zörögni a harasztot, süvíteni a szelet.”

E havi rejtvényünkben környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos szavakat rejtettünk el minden irányban. Találd meg mind a tizenötöt!

A megfejtést a következő címre várjuk:

Válaszúton Alapítvány, 5233

Tiszagyenda, Ságvári E. u. 10.

(október 25-ig)

**A három alkalommal helyes
megfejtést beküldő ajándékkönyvet
kap!**

K	Z	L	É	G	S	Z	E	N	N	Y	E	Z	É	S	T
I	O	E	R	J	W	S	K	S	É	R	X	V	B	H	W
K	E	M	T	L	O	F	J	A	L	O	É	M	V	U	K
Ö	R	S	P	D	J	A	S	E	L	E	K	E	T	L	Z
R	T	J	K	O	H	Ü	N	Á	I	C	É	G	Ó	L	Ő
N	F	D	A	R	S	E	O	A	M	U	R	E	L	A	S
Y	A	Ó	M	A	R	Z	É	N	N	I	E	L	É	D	E
E	R	H	D	G	P	O	T	R	I	Z	K	Ő	R	É	S
Z	O	L	I	S	L	I	G	Á	B	S	L	Z	V	K	A
E	É	A	T	R	Ű	L	R	H	L	T	É	É	B	T	V
T	G	A	I	G	Ó	L	O	K	Ö	Á	Z	S	B	A	A
S	Ó	Z	O	N	F	Ő	H	U	M	U	S	Z	M	K	S

Megjelenik 400 példányban. A hírlevél megjelenését az Ökotárs Alapítvány támogatja.

Válaszúton

2006. októ

A Válaszúton Hagyományőrző és Környezetvédő Alapítvány hírl
